Eurooppa-neuvosto

Bryssel, 22. lokakuuta 2021
(OR. en)

EUCO 17/21

CO EUR 15
CONCL 5

ILMOITUS

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Asia:	Eurooppa-neuvoston kokous (21. ja 22. lokakuuta 2021) – Päätelmät

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena Eurooppa-neuvoston edellä mainitussa kokouksessa hyväksymät päätelmät.

I COVID-19

1. Rokotuskampanjat eri puolilla Eurooppaa ovat edistäneet covid-19-viruksen torjuntaa merkittävästi. Joissakin jäsenvaltioissa tilanne on kuitenkin edelleen erittäin vakava. Jotta rokotuskattavuutta voidaan vielä parantaa koko unionissa, on tehostettava toimia rokotevastaisuuden vähentämiseksi, myös torjumalla disinformaatiota, etenkin sosiaalisen median alustoilla. On välttämätöntä pysyä valppaana mahdollisten uusien muunnosten ilmaantumisen ja leviämisen varalta.

2. Ottaen huomioon epidemiatilanteen kehityksen Eurooppa-neuvosto kehottaa jatkamaan koordinointia, jolla helpotetaan vapaata liikkumista EU:ssa ja matkustamista EU:hun, ja tarkistamaan neuvoston kahta suositusta. Se kehottaa komissiota nopeuttamaan työtä todistusten vastavuoroisen tunnustamisen edistämiseksi kolmansien maiden kanssa.

3. Koronaviruskriisistä saatujen kokemusten perusteella EU:n selviytymiskykyä ja laaja-alaisia valmiuksia vastata kriiseihin on vahvistettava. Jotta EU:ssa voidaan tehokkaammin sekä estää tulevia terveysuhkia että valmistautua ja vastata niihin, Eurooppa-neuvosto kehottaa saattamaan päätökseen neuvottelut Euroopan terveysunionia koskevasta lainsäädäntöpaketista ja varmistamaan, että jäsenmaat osallistuvat riittävällä tavalla terveyshätätilanteiden valmiusviranomaisen (HERA) hallinnointiin. Se muistuttaa, että lääkkeiden saatavuutta koskevaa työtä on vietävä ripeästi eteenpäin kaikissa jäsenvaltioissa.

4. Eurooppa-neuvosto toistaa EU:n olevan jatkossakin sitoutunut edistämään pandemian kansainvälistä torjuntaa ja takaamaan rokotteiden saatavuuden kaikille. Se kehottaa purkamaan rokotteiden kansainvälistä käyttöönottoa haittaavat esteet ja pyytää komissiota jatkamaan tältä osin suoraa yhteistyötä valmistajien kanssa. Näin jäsenvaltiot pystyvät nopeuttamaan rokotteiden toimittamista niitä eniten tarvitseviin maihin. EU tukee edelleen rokotteiden tuotantoa ja rokottamista kumppanimaissa.

5. Tulevaa G20-kokousta ja marraskuussa järjestettävää Maailman terveyskokouksen erityisistuntoa silmällä pitäen Eurooppa-neuvosto korostaa tukevansa Maailman terveysjärjestön (WHO) vahvaa ja keskeistä roolia tulevaisuudessa globaalin terveyden hallinnassa sekä tavoitetta sopia kansainvälisestä pandemiayleissopimuksesta.

II DIGITALISAATIO

6. Eurooppa-neuvosto palauttaa mieliin EU:n tavoitteen varmistaa Euroopan digitalisaatio ja siten edistää talouskasvua, työpaikkojen luomista ja kilpailukykyä sekä vahvistaa digitaalista suvereniteettia itsenäisesti ja avoimesti. Tämä vahvistaa selviytymiskykyämme ja helpottaa vihreää siirtymää. Tätä varten Eurooppa-neuvosto korostaa, että tarvitaan osallistavia ja kestäviä digitaalipolitiikkoja, ja erityisesti olisi keskityttävä digitaalisiin taitoihin ja digitaaliseen koulutukseen.

7. Eurooppa-neuvosto kehottaa käsittelemään nopeasti komission ehdotuksen päätökseksi vuoteen 2030 ulottuvan "Polku digitaaliselle vuosikymmenelle" -ohjelman perustamisesta digitaalisen kompassin panemiseksi täytäntöön.

8. Eurooppa-neuvosto tarkasteli edistymistä digitaalistrategian ja muiden keskeisten lainsäädäntöehdotusten käsittelyssä. Se kannustaa lainsäätäjiä sopimaan verkkovierailuasetuksesta vuoden loppuun mennessä ja kehottaa niitä jatkamaan digipalvelusäädöstä ja digimarkkinasäädöstä koskevien ehdotusten käsittelyä, jotta niistä saataisiin aikaan kunnianhimoinen sopimus mahdollisimman pian. Lisäksi Eurooppa-neuvosto painottaa, että on tärkeää saavuttaa nopeaa edistystä muissa nykyisissä ja tulevissa aloitteissa, erityisesti seuraavissa:

   – hyödynnetään datan arvoa Euroopassa, etenkin sellaisen kattavan sääntelykehyksen avulla, joka edistää innovointia ja helpottaa datan parempaa siirrettävyyttä ja oikeudenmukaista pääsyä dataan sekä varmistaa yhteentoimivuuden,

   – pannaan täytäntöön jäljellä olevat, helmikuussa 2020 hyväksytyssä Euroopan datastrategiassa esitetyt tarpeelliset toimenpiteet erityisten alakohtaisten data-avaruuksien luomiseksi, ja sovitaan prosessin etenemissuunnitelmasta,

– laaditaan innovaatiomyönteinen tekoälyä koskeva sääntelykehys, jotta voidaan vauhdittaa kyseisen teknologian käyttöönottoa sekä yksityisellä että julkisella sektorilla, huolehtien samalla turvallisuudesta ja perusoikeuksien kunnioittamisesta kaikilta osin,

– laaditaan yhteiset standardit eurooppalaiselle digitaalisen identiteetin kehykselle ja sovitaan sitä koskevasta koordinoidusta toimintatavasta, sekä

– edistetään huipputason eurooppalaista siruekosysteemiä arvoketjun kaikissa osissa ja vahvistetaan edelleen selviytymiskykyä, myös raaka-aineiden osalta, mikä on ehdottoman tärkeää digitalisaatiota haittaavien saatavuusongelmien välttämiseksi. Tässä yhteydessä Eurooppa-neuvosto odottaa mielenkiinnolla komission tulevaa ehdotusta siruja koskevaksi eurooppalaiseksi säädökseksi.

9. Eurooppa-neuvosto käsitteli demokraattisia arvojamme ja yhteiskuntiemme ydintoimintojen turvallisuutta horjuttamaan pyrkivien haitallisten kybertoimien merkittävää lisääntymistä. Se toistaa horjumattoman sitoutumisensa demokraattisten arvojen ylläpitämiseen sekä verkossa että sen ulkopuolella. Tässä yhteydessä Eurooppa-neuvosto vahvistaa EU:n olevan sitoutunut avoimeen, vapaaseen, vakaaseen ja turvalliseen kybertoimintaympäristöön ja kehottaa kaikkia maailman maita noudattamaan ja soveltamaan näitä normeja. Se kehottaa jatkamaan tarkistettua verkko- ja tietoturvadirektiiviä koskevan ehdotuksen, ehdotetun kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskevan direktiivin ja kyberdiplomatian välineistön käsittelyä. Se korostaa, että kyberuhat edellyttävät tehokasta koordinointia ja valmistautumista. Tässä yhteydessä se korostaa, että on tärkeää kehittää edelleen EU:n kyberturvallisuuden kriisinhallintakehystä ja tehokasta EU:n tason vastausta laajamittaisiin kyberturvallisuuspoikkeamiin ja -kriiseihin, myös järjestämällä harjoituksia ja selvittämällä mahdollisuutta aloittaa yhteistä kyberturvallisuusyksikköä koskeva hanke. Eurooppa-neuvosto korostaa tarvetta tehostaa toimia kyberrikollisuuden, erityisesti kiristysohjelmahyökkäysten, torjumiseksi ja tehostaa yhteistyötä kumppanimaiden kanssa, myös monenvälisillä foorumeilla. Eurooppa-neuvosto odottaa mielenkiinnolla tuloksia EU:n kyberpuolustuspolitiikan kehyksen käynnissä olevasta tarkistuksesta.

10. Eurooppa-neuvosto korostaa digitaalisten yhteyksien tärkeyttä, ja sen vuoksi olisi hyvä muun muassa arvioida mahdollisuuksia kehittää edelleen turvallisia avaruusratkaisuihin perustuvia yhteyksiä. Olisi kehitettävä luotettavien eurooppalaisten yhteyksien malli, joka perustuu EU:n arvoihin, luottamukseen, avoimuuteen ja vastuuvelvollisuuteen, ja edistettävä sitä. Kumppanuudet samanmielisten maiden kanssa ovat keskeisessä asemassa edistettäessä etujamme ja arvojamme maailmannäyttämöllä. Kauppa- ja teknologianeuvosto on tärkeä askel digialan transatlanttisen yhteistyön vahvistamisessa.

III ENERGIAN HINNAT

11. Eurooppa-neuvosto käsitteli energian viimeaikaista hintapiikkiä ja hintojen nousun vaikutuksia kansalaisiin ja yrityksiin, erityisesti haavoittuviin kansalaisiin ja pk-yrityksiin, näiden pyrkiessä toipumaan koronapandemiasta.

12. Energian hintojen nousuun vastaamista koskevassa komission tiedonannossa esitetty välineistö sisältää sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä hyödyllisiä toimenpiteitä.

13. Eurooppa-neuvosto kehottaa

– komissiota tutkimaan kaasu- ja sähkömarkkinoiden toimintaa sekä EU:n päästökauppamarkkinoita Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) avustamana. Tämän jälkeen komissio arvioi, onko tiettyihin kaupankäyntitapoihin syytä puuttua lisäämällä sääntelyä;

– jäsenvaltioita ja komissiota kiireellisesti hyödyntämään välineistöä parhaalla mahdollisella tavalla, jotta voidaan tarjota lyhytaikaista apua haavoittuvimmille kuluttajille ja tukea eurooppalaisia yrityksiä, ottaen huomioon jäsenvaltioiden erilaiset tilanteet erityispiirteineen;

– komissiota ja neuvostoa harkitsemaan kiireellisesti keskipitkän ja pitkän aikavälin toimenpiteitä, joilla edistettäisiin kotitalouksien ja yritysten mahdollisuuksia hankkia kohtuuhintaista energiaa, parannettaisiin EU:n energiajärjestelmän ja energian sisämarkkinoiden häiriönsietokykyä, taattaisiin toimitusvarmuus ja tuettaisiin siirtymää kohti ilmastoneutraaliutta, ottaen huomioon jäsenvaltioiden erilaiset tilanteet erityispiirteineen; sekä

– Euroopan investointipankkia tarkastelemaan keinoja vauhdittaa investointeja energiasiirtymään nykyisen pääoman riittävyyden puitteissa, jotta voidaan vähentää tulevien häiriöiden riskejä ja saavuttaa Euroopan globaalin yhteenliitettävyyden tavoitteet.

14. TTE-neuvoston (energia) 26. lokakuuta 2021 pidettävässä ylimääräisessä istunnossa jatketaan tätä työtä välittömästi. Eurooppa-neuvosto seuraa tilannetta ja palaa siihen joulukuussa.

IV MUUTTOLIIKE

15. Lähtö- ja kauttakulkumaita koskevia toimintasuunnitelmia on esitelty kahdeksan. Ne perustuvat Eurooppa-neuvoston 24.–25. kesäkuuta 2021 antamiin päätelmiin, ja niiden tarkoituksena on ehkäistä ihmishenkien menetyksiä ja vähentää painetta Euroopan rajoilla EU:n ja kansainvälisen lainsäädännön mukaisesti. Komission ja ulkoasiainedustajan olisi nyt, tarvittaessa jäsenvaltioiden avustuksella, aktivoitava suunnitelmat ja alettava viipymättä soveltaa niitä yhteistyössä kumppanimaiden kanssa. Eurooppa-neuvosto odottaa, että toimintasuunnitelmia tuetaan konkreettisilla aikatauluilla ja riittävällä rahoituksella, ja se pyytää jälleen komissiota raportoimaan neuvostolle aikeistaan tähän liittyen.

16. Eurooppa-neuvosto kehottaa komissiota esittämään kiireellisesti ehdotuksia ja mobilisoimaan rahoitusta toimiin kaikilla muuttoreiteillä EU:n entistä määrätietoisempien toimintatavoitteiden mukaisesti ja raportoimaan asiasta säännöllisesti neuvostolle. NDICI – Globaali Eurooppa -välineen määrärahoja ja myös muista asiaankuuluvista välineistä saatavaa rahoitusta olisi hyödynnettävä parhaalla mahdollisella tavalla. NDICI-määrärahoista vähintään 10 prosenttia olisi osoitettava muuttoliikkeeseen liittyville toimille.

17. Maaliskuussa 2021 antamansa julkilausuman ja kesäkuun 2021 päätelmiensä mukaisesti Eurooppa-neuvosto toteaa odottavansa, että asiaankuuluvista välineistä syyrialaispakolaisille ja Turkissa, Jordaniassa, Libanonissa ja muualla alueella, mukaan lukien Egyptissä, heitä vastaanottaville yhteisöille annettava rahoitus otetaan käyttöön oikea-aikaisesti.

18. Eurooppa-neuvosto kehottaa Turkkia varmistamaan vuoden 2016 EU:n ja Turkin julkilausuman täysimääräisen ja syrjimättömän täytäntöönpanon, myös Kyproksen tasavallan osalta.

19. Eurooppa-neuvosto ei hyväksy minkäänlaisia kolmansien maiden yrityksiä välineellistää muuttajia poliittisia tarkoituksia varten. Se tuomitsee kaikki hybridihyökkäykset EU:n rajoilla ja aikoo vastata niihin sen mukaisesti.

20. Eurooppa-neuvosto kehottaa komissiota esittämään mahdollisia tarvittavia muutoksia EU:n oikeudelliseen kehykseen ja konkreettisia toimenpiteitä, joita tuetaan riittävällä rahoituksella, välittömän ja asianmukaisen vastauksen varmistamiseksi EU:n lainsäädännön ja kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti, perusoikeudet mukaan lukien.

21. EU jatkaa käynnissä olevan, Valko-Venäjän käynnistämän hybridihyökkäyksen torjumista muun muassa hyväksymällä kiireellisesti uusia henkilöihin ja oikeushenkilöihin kohdistettavia rajoittavia toimenpiteitä asteittaisen lähestymistapansa mukaisesti.

22. Eurooppa-neuvosto muistuttaa, että on tärkeää varmistaa tehokkaat palautukset sekä takaisinottosopimusten ja -järjestelyjen täysimääräinen täytäntöönpano käyttämällä tarvittavaa vipuvoimaa.

23. EU pyrkii edelleen päättäväisesti varmistamaan ulkorajojensa tehokkaan valvonnan.

24. Toimia olisi jatkettava edelleen liikkumisen vähentämiseksi ja jäsenvaltioiden vastuun ja solidaarisuuden oikeudenmukaisen tasapainon varmistamiseksi.

V KAUPPA

25. Eurooppa-neuvosto kävi strategisen keskustelun EU:n kauppapolitiikasta.

VI ULKOSUHTEET

26. Eurooppa-neuvosto keskusteli 25.–26. marraskuuta 2021 järjestettävän Asem-huippukokouksen valmisteluista. Tässä yhteydessä se tukee EU:n yhteistyöstrategiaa indopasifisella alueella ja pyytää neuvostoa varmistamaan sen nopean täytäntöönpanon.

27. Eurooppa-neuvosto keskusteli myös 15. joulukuuta 2021 järjestettävän itäisen kumppanuuden huippukokouksen valmisteluista. EU:n suhteet kyseisen alueen kanssa ovat edelleen strategisesti erittäin tärkeitä. Eurooppa-neuvosto kehottaa jälleen Valko-Venäjän viranomaisia vapauttamaan kaikki poliittiset vangit.

28. Glasgow'ssa pidettävää COP26-kokousta silmällä pitäen Eurooppa-neuvosto peräänkuuluttaa kunnianhimoisia globaaleja toimia ilmastonmuutoksen torjumiseksi. On ehdottoman tärkeää pitää 1,5 celsiusasteen tavoite mahdollisena saavuttaa. Eurooppa-neuvosto kehottaa siksi kaikkia osapuolia esittämään ja soveltamaan kunnianhimoisia kansallisia tavoitteita ja toimintapolitiikkoja. Se vetoaa erityisesti suuriin talouksiin, että ne ilmoittaisivat tai päivittäisivät tehostetut ja kunnianhimoiset kansallisesti määritellyt panokset hyvissä ajoin ennen COP26-kokousta ja esittäisivät myös pitkän aikavälin kehitysstrategiansa hiilineutraaliuden saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä. Eurooppa-neuvosto palauttaa mieleen EU:n ja sen jäsenvaltioiden sitoutumisen ilmastorahoituksen lisäämiseen. Se kehottaa muita teollisuusmaita kasvattamaan kiireellisesti omaa osuuttaan yhteisestä ilmastorahoitustavoitteesta, joka on 100 miljardia Yhdysvaltain dollaria vuodessa vuoteen 2025 asti.

29. Eurooppa-neuvosto pani myös merkille Kunmingissa järjestettävän COP15-biodiversiteettikokouksen valmistelut. Se vaati kunnianhimoista vuoden 2020 jälkeistä maailmanlaajuista biodiversiteettikehystä, jotta voidaan pysäyttää luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kääntää tämä suuntaus.

*

* *

Antisemitismin torjunnasta ja yhteisen turvallisuustoimintamallin kehittämisestä Euroopan juutalaisyhteisöjen ja -instituutioiden suojelemisen parantamiseksi 6. joulukuuta 2018 annetun neuvoston julkilausuman sekä antisemitismin torjunnan valtavirtaistamisesta kaikilla politiikan aloilla 2. joulukuuta 2020 annetun neuvoston julkilausuman mukaisesti Eurooppa-neuvosto on tyytyväinen komission 5. lokakuuta 2021 hyväksymään EU:n strategiaan antisemitismin torjumiseksi ja juutalaisen elämäntavan vaalimiseksi. Malmössä 13. lokakuuta 2021 järjestetty kansainvälinen foorumi holokaustin muiston vaalimisesta ja antisemitismin torjumisesta on muistutus siitä, että meidän on tehtävä kaikkemme antisemitismin, rasismin ja muukalaisvihan kaikkien muotojen torjumiseksi.